

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția: Piața Unirii No. 3. Administrația: Parcul Ștefan cel Mare No. 8.	Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni	Abonament: Exemplarul 5 Lei Pe un an 200 Lei
---	--	--

PARTEA OFICIALĂ

VALERIU TRAIAN FRENȚIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI
 ARHIEPISCOP, ASISTENT AL TRONULUI PONTIFICIUI, EPISCOP ROMÂN UNIT
 DE ORADEA-MARE ETC.

Veneratului Cler și Iubitului Popor Credincios din Eparhia Noastră Dar și Mântuire dela Dumnezeu și Binecuvântarea Noastră Archierească.

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire”. Luca 2, 14.

Iubiților Frați și Fii!

Cântecul îngeresc: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire«, ne înveselește din nou sufletul. Uităndu-ne împrejur vedem pe toți creștinii credincioși veselindu-se în acestea zile și cinstindu-se unul pe altul cu daruri și ai crede că dragostea lui Christos a pătruns în sufletul tuturor, sălășluindu-se pacea adevărată pe pământ. Dar abia trec zilele de sărbătoare și din nou încep nedreptățile, cari purced din lăcomie, ură și pizmă. Pacea care ni-s'a arătat se transformă din nou în luptă nouă contra altuia. Cu drept cuvânt ne poate zice Isus: »Cum zici că mă iubești pe mine și inima ta nu este cu mine? (Iud. 16, 16) Dacă bucuria noastră în zilele acestea de sărbătoare ar fi nu pentru darurile ce le primim și nu pentru mâncările și băuturile ce le gătam, ci, cum ar trebui să fie, pentru că ni-s'a născut Hristos ca din dragoste să se jertfească pentru noi și să ne arate calea pe care trebuie să mergem, dragostea față de Isus și de aproapele nostru s'ar desvolta în sufletul nostru și pacea s'ar întrona pe pământ.

Iubiților Frați și Fii!

Mântuitorul nostru Isus Christos ne zice: »Pildă v'am dat vouă, că precum am făcut eu vouă și voi să faceți« (Ioan 13, 15). Isus însă

s'a născut în peștere, a împlinit conștiințios legea lui Dumnezeu, s'a tăiat împrejur, a adus jertfe, a cercetat regulat biserica, a trăit retras muncind, a plătit darea ce se cuvenea, s'a purtat cu cinste față de mai marii bisericii și ai Statului, și în urmă și-a arătat cea mai mare dragoste față de neamul omenesc vărsându-și preoțiosul său sânge pentru noi și a noastră mântuire. Pilda aceasta trebuie să o urmăm, fiindcă noi nu suntem creați pentru lumea aceasta, ci ne-am născut aici pe pământ, ca, în urma răscumpărării Mântuitorului nostru Isus Christos prin viața noastră scurtă de vre'o câteva zeci de ani, să ne putem câștiga fericirea vecinică întru împărăția cerească. Cel mai iscusit grădinar poate sămăna celea mai nobile plante în grădina sa, dacă nu le va plivi zilnic și nu le va îngriji cu multă trudă, vor crește buruienile și le vor înecă și nu va putea culege nici un fruct. Sfântul apostol Pavel ne zice »Nu știți că puțin aluat toată frământătura dospește?. Curățiți dar aluatul cel vechiu ca să fiți frământătură nouă«. (I Cor. V, 6—7).

În ziua aceasta a sărbătorii nașterii Domnului să nu fie bucuria noastră pentru darurile ce le primim, nici pentru mâncările și beuturile ce le gustăm, ci pentru dragostea ce ni-o arată Isus prin nașterea sa luând trup omenesc, ca să se poată jertfi pentru noi spre a ne mântui și pentru hotărîrea noastră de a-l iubi pe Isus și de a-i da Lui inima noastră. Ispitele lumii acesteia și ale deavolului sunt mari și multe și

aceasta a știut-o Isus, dreptăcea înainte de a pătimi și a se înălța la ceriu, ne-a lăsat o armă prin care le putem învinge toate. »Luând pâine mulțumind a frânt și le-a dat Apostolilor zicând: Acesta este trupul meu, carele se dă pentru voi; aceasta să o faceți întru pomenirea mea. Așisderea a luat și paharul după cină zicând: Acest pahar este legea nouă întru sângele meu, carele se varsă pentru voi.« (Luc. 22, 19—20). Și deatunci până azi în fiecare ziuă la Sf. Liturghie Isus se naște din nou și din nou, pentru noi, ca să se poată jertfi pentru noi, ca să se poată jertfi pentru mântuirea noastră. După cum ne spun Faptele Apostolilor (II, 46—47), creștinii »în toate zilele petrecând cu toții dimpreună cu un cuget în biserică și frângând prin case pâine, primeau hrana întru bucuria și curățenia inimei lăudând pe Dumnezeu și fiind iubiți de tot poporul« și azi, dacă luăm toate bisericile catolice de pe întreg rotogolul pământului, nu există cias, nici chiar minută, în care pe vr'un altar să nu se aducă sfânta jertfă a sfintei Liturghii și ca mii și mii de credincioși să nu se împărtășească prin sf. Cuminecătură de trupul și sângele D-lui nostru Isus Christos. Să ne alăturăm și noi acestor mii de credincioși și să ne împărtășim zilnic de sfânta Cuminecătură; fiindcă precum trupul nu poate trăi și veștejește fără nutremânt, așa și sufletul veștejește fără de a se împărtăși de sfânta Cuminecătură. Deacea se roagă psalmistul: »Ori în ce zi te voiu chema, de grab să mă auzi, că s'au stins ca fumul zilele mele și oasele mele ca uscăciunea s'au uscat. Pălit am fost ca iarba și s'a uscat inima mea; că mi-am uitat a mânca pâinea mea« (Ps. 104, 3—5). »Gătit-ai înaintea mea masă, împotriva celor ce mă necăjesc«. (Ps. 22, 6). E drept că porunca bisericii ne obligă să ne împărtășim odată la an, la Paști, dar nu zice că numai odată la an, ci *barem* odată la an, așa că acel creștin care nu se cuminecă cel puțin odată la an, pre lângă celalte păcate face un nou păcat de moarte călcând aceasta poruncă. Isus însă ne învață în rugăciunea Domnului să cerem: »Pâinea noastră cea de toate zilele dă ni-o nouă astăzi«. Sub cuvintele »pâinea noastră« nu putem înțelege pâinea ce o mâncăm pentru nutrirea trupului nostru, fiindcă aceasta nu e numai a noastră a creștinilor, ci e a tuturor oamenilor și a păgânilor și a necredincioșilor. Pâinea aceasta o mănca chiar și câinii și alte animale. Pâinea noastră, a acelor cari în Christos ne-am botezat și în Christos ne-am îmbrăcat, este sfânta Cuminecătură, adevăratul trup al Domnului nostru Isus Christos. Insuși Mântuitorul

ni-o spune aceasta respicat zicând »Amin Amin zic vouă, cela ce crede întru mine are viața de veci. Eu sunt pâinea vieții. Părinții voștri au mâncat mană în pustie și a murit. Aceasta este pâinea, care pogoară din cer, ca cel ce va mânca din ea să nu moară. Eu sunt pâinea cea vie, care s'a pogorit din cer; de va mânca cineva din pâinea aceasta, va trăi în veci; și pâinea care o voiu da eu, trupul meu este, pe care îl voi da pentru viața lumii. Deci se priceau între sine iudeii, zicând: Cum poate acesta să-și dea nouă trupul să-l mâncăm? zis-a lor Isus: Amin Amin zic vouă, de nu veți mânca trupul fiului omului și de nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi. Cel ce mănca trupul meu și bea sângele meu, are viața vecilor și eu îl voiu învia în ziua cea de apoi. Căci trupul meu cu adevărat este mâncare și sângele meu cu adevărat este băutură. Cel ce mănca trupul meu și bea sângele meu întru mine rămâne și eu întru el. Precum m'a trimis pe mine Tatăl cel viu, și eu trăiesc prin Tatăl: și cel ce mă va mânca pe mine acela încă va fi viu prin mine. Aceasta este pâinea care s'a pogorit din Cer, nu precum au mâncat părinții voștri mană și au murit: cel ce va mânca pâinea aceasta viu va fi în veac.« (Ioan 6, 47—58). Aceasta pâine o cerem zicând zilnic rugăciunea Domnului: »Tatăl nostru«. De acea zice Sfântul Ambroziu: (C. V. De Sacramento c. 4) »Dacă pâinea noastră e de toate zilele, de ce vrei s'o primești numai odată la an?«.

Iubiților Frați și Fii!

Cum e vorba noastră, așa să fie și faptele noastre. Dacă în rugăciunea Domnului cerem în fiecare ziuă dela Tatăl nostru cel ceresc pâinea noastră cea de toate zilele, să ne silim a trăi adevărat creștinește, încunjurând orice păcat și progresând pe calea virtuților ca să putem primi sfânta Cuminecătură în fiecare zi cu suflet curat, cum au făcut zilnic creștinii din celea dintâi veacuri și cum o fac și azi mii și mii de creștini. Atunci vom putea cânta din inimă cântecul ingeresc: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire«. Și dacă vom ajunge prin pilda noastră bună să facem ca toți cei botezați întru Christos să facă la fel, va dispărea dintre noi nedreptatea, lăcomia, ura și pizma. Vom trăi cu toții ca frați adevărați ai aceluiaș Tată ceresc, în dragoste adevărat creștinească. Ne vom închina sincer Pruncului Isus, care s'a născut pentru noi în peșterea din Fiflaem, la fel cu păstorii și cu cei trei Crai dela răsărit, ducându-i cadou inima noastră plină de dragoste, mai prețioasă decât

aurul, smirna și tămâia. Iar la Sf. Liturghie vom putea roști sincer și din toată inima rugăciunea : Pe »Preasfânta curata, preabinecuvântata, mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea vergură Maria, cu toți Sfinții pomenindu-o, *pre noi înșine și unul pe altul, și toată viața noastră lui Christos Dumnezeu să o dăm*«. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Christos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți. Amin.

Data în reședința noastră episcopescă din Oradea, în anul Domnului 1930, al episcopatului nostru al XIX-lea, cu ocazia Sărbătorii Nașterii Domnului.

VALERIU TRAIAN *m. p.*

Nr. 2999/1930

Recensământul.

În vederea recensământului general al populației, care în baza legii apărute în Monitorul Oficial Nr. 66 din 21 Martie 1930, se va face pe întreaga Țară în ziua de 29 Decembrie crt. și care fiind cel dinlău recensământ al României întregite este de o deosebită importanță din punct de vedere național, economic, comercial și industrial, ținem să atragem atențiunea Veneratului Cler diecezan asupra următoarelor :

1. Preoții din pastorație își vor lămuri credințioșii asupra adevăratelor scopuri ale recensământului arătându-le, că datele declarate vor fi tratate în modul cel mai confidențial și întrebuințate numai în scopul statistice fără ca acelea să poată servi ca dovadă în fața organelor judecătorești, fiscale sau administrative, deci fiecare cetățean poate și trebuie să dea cele mai exacte răspunsuri la întrebările din buletinele de numărătoare.

2. Preoții noștri vor avea, ca recenzorilor să le dea tot concursul, ba unde li-se va cere să primească și ei a fi recensori.

3. După ce în buletinele de numerotar se înregistrează și religiunea cetățenilor, recensământul va avea mare importanță și pentru biserica noastră, întrucât rezultatele acestui recensământ vor servi timp de 10 ani ca date oficiale despre numărul credincioșilor noștri, — *strict ti obligăm pe preoții Noștri, ca să aibă deosebită grije, că nici unul dintre credincioșii noștri să nu fie înregistrat ca aparținător altei religii.*

Oradea, 10 Decembrie 1930.

Nr. 3679/1930.

Indulgențe plenare în anul 1931.

Servindu-Ne de facultățile speciale concesse Nouă de Sf. Scaun Apostolic, în anul 1931 vom împărtăși

Clerului și credincioșilor din Dieceza Noastră Binecuvântarea Apostolică împreună cu indulgențe plenare la următoarele patru Sărbători :

1. Anul nou — 1 Ianuarie ;
2. Rusalii — 8 Iunie ;
3. Nașterea Preacuratei Vergură Maria — 8 Septembrie ;
4. Sf. Nicolae — 6 Decembrie.

Frații Preoți la fiecare ocaziune de cu vreme vor aduce aceasta la cunoștința credincioșilor pregătindu-i pentru dobândirea indulgențelor plenare, cari se pot câștiga în următoarele condițiuni :

1. Mărturisire și cuminecare ;
2. Intențiunea de a câștiga indulgențe plenare ;
3. Recitarea de 5 ori a rugăciunilor „Tatăl Nostru“, „Născătoare de Dumnezeu“ la intențiunea preafecitului Părinte. Recitarea rugăciunilor se va face în comun la Sfârșitul Sf. Liturghii.

Oradea, 16 Decembrie 1930.

Nr. 3002/1930.

Ajutor văduvelor și orfanilor de preoți.

Comunicăm, că On. Minister al Instrucțiunii și al Cultelor sub Nr. 114.163/1930 pentru văduvele și orfanii de preoți ne-a ordonat următoarele ajutoare pe anul 1930 :

1. Văduvelor de preot câte 1000 Lei ; — 2. orfanilor de ambii părinți câte 700 Lei ; — 3. orfanilor de lată câte 400 Lei. — Ajutoarele de mai sus se pot ridica dela Oficiul administrativ al fundațiilor diecezane pe lângă chitanțe în dublu exemplar.

Văduvele cu copii vor da chitanțe separate pentru ajutorul lor și separat pentru cel al orfanilor.

Oradea, la 18 Decembrie 1930.

S'au pus subt tipar iconițele pentru **Misterele sfântului Rozar**. Seria de 15 iconițe colorate va costa 20 Lei. Se primesc comande de pe acum.

A apărut cea dintâi carte de **Meditații eucharistice**. Costă 40 Lei la „Soc. Sf. Ioan Gură de Aur“, Oradea.

Medalii și diplome pentru Congregații Mariane se află la «Soc Sf. Ioan Gură de Aur» Oradea, à 10 Lei.

A. G. R. U. în Resighea. În comuna Resighea s'a înființat în ziua de 7 Dec. c. A. G. R. U. cu 41 membrii ajutători și 1 ordinar. Comitetul : preș. Păr. C. Abrudan ; v. preș. Gh. Șimonca ; notar : Traian Silaghi ; cassier : Iosif Opre ; contr. Iosif Boșca ; bibl. Iosif Chivari. — Laudă lor și cu D-zeu înainte !

Asociația Națională a Studenților Români Uniți (A. St. R. U.) Oradea pe anul 1930—31 și-a ales următorul comitet : Președinte : Alexandru Petrușca ; vice-preș. : Octavian Muth ; secr. gen. : Ioan Farc ; secr. de șed. I : Dumitru Rața ; secr. de șed. II : Salustiu Turdean ; cassier : Vasile Hetco ; controlor : Leontin Buda ; bibliotecar : Iuliu Pereni ; preș. artistic : Mihai Sălăgian.

PARTEA NEOFICIALĂ

Misterul Crăciunului

Gânduri dogmatice de Crăciun

Crăciunul este un mister ce ne duce afară din lumea văzută a materiei și ne ridică în sferile înalte ale Divinității. În el se concentrează o bună parte, dacă nu întreagă, religia noastră creștină. El dă prilej creștinului să treacă în revistă toate tainele, toate învâfăturile tainice și sublime ale credinței sale și să-și facă o revizuire și o cercetare a credinței sale; îi dă prilej să vadă întru cât e creștin și întru cât nu e.

În sărbătoarea Crăciunului totul respiră a mister, a supranatural. Copilașul care se naște, mama care naște, precum și întreg cortegiul de persoane și fenomene ce împresoară această dumnezească întâmplare: ingerii, păstorii, steaua, magii, etc.

1. Acest copilaș ce se naște, nu este un copilaș oarecare, cum se nasc zilnic în lume; el este „așteptarea tuturor neamurilor” (patriarhul Iacob în Cartea facerii 49, 10); el este acela „spre care neamurile vor nădăjdi” (Isaia 11, 10) „care va domni peste ape dela mare până la mare și dela râuri până la marginile pământului” (prorocul Zaharie 9, 10) și „a cărui împărăție nu va avea sfârșit” (Luca 1, 33). Acest copilaș e, despre care s'a zis „Fiul meu ești tu eu astăzi te-am născut, cere dela mine și îți voi da fie moștenire popoare și proprietatea marginile pământului” (Ps. 2, 7—8), el e „preotul în veac după rânduiala lui Melchisedec” (Ps. 109, 4), sau după cum a zis ingerul vestindu-l mamei sale: „Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema; și-i va da lui Domnul Dumnezeu scaunul lui David tătâne-său și va împărăși în casa lui Iacob în veci și împărăția lui nu va avea sfârșit” (Luca 1, 32, 33). Acesta este „Emanuel, adică cu noi este D-zeu” (Isaia 7, 14), „Inger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu, Tare, Biruitor, Domn păcii, Părintele veacului”, de pe ale cărui buze am luat cuvintele Adevărului veșnic cu care se adapă sufletele noastre, care a vestit lumii mântuirea, „lumină spre descoperirea (luminarea) neamurilor” (sf. Simeon, Luca 2, 32) și cărui tot genunchiul se pleacă, al celor cerești, al celor pământești și al celor de desubt (sf. Pavel, Filipeni 2, 10).

Așa s'a dovedit el, așa l-a dovedit puterea faptelor sale, așa l-a dovedit Tatăl său ceresc, așa-l crede și-l propovăduiește Biserica, și așa trebuie să-l creadă fiecare creștin credincios, ce poartă numele lui. Celce nu crede aceasta, înzadar crede și cea ce crede.

Așadar întâiul și fundamentalul mister ce se

descoperă la Crăciun este, că fiul cel ce se naște e fiul lui Dumnezeu. Celce nu crede aceasta, nu este creștin, ori ce ar zice el despre sine. Creștinul adevărat trebuie să creadă că cel ce s'a născut în Vitlaemul Iudeei e Dumnezeu, Fiul lui D-zeu, unul născut, carele din Tatăl s'a născut mai înainte de toți vecii, carele pentru noi și pentru a noastră mântuire s'a pogorât din cer și din Maria Fecioara s'a făcut om” (Credeul). Celce nu crede aceasta nu-i creștin și nici nu are nici drept nici parte la bucuriile Crăciunului.

2. Deodată cu misterul Dumnezeirii celui ce se naște ni se descoperă un alt mister profund și zguduitor: că D-zeu iubește pe poporul său, iubește neamul omenesc și din această iubire s'a dat pe Fiul său Unulnăscut să ne învețe, să sufere, să pătimească, ca prin viața, palima și moartea sa să ne lumineze și să ne mântuiască.

Așa dar Crăciunul confirmă misterul Treimii, dovedește misterul Intrupării și a iubirii nemărginite a lui Dumnezeu pentru om. Acest mister, această iubire suverană, difuzivă, a Celui Atotputernic trebuie să cuprindă la Crăciun întreaga ființă a credinciosului. Această iubire trebuie să-i dea încredere; încredere, că acel D-zeu care a dat pe fiul său Unulnăscut pentru noi, pentru a noastră mântuire, ne va da și mai puținul: mila și iertarea sa pentru multele și înjositoarele slăbiciuni și fărâdelegi de cari pătimim. Increderea însă va fi împreunată cu o sfântă și zguduitoare frică, că celce a făcut pentru noi tot, poate să ne zică: „Ce voi face încă viei mele și n'am făcut ei? Că am așteptat să facă struguri și ea mi-a făcut spini” (Isaia 5, 4).

Dar iubirea aceasta nefermărită și fără de asemănare a lui D-zeu față de om nu-l va îndemna oare și pe el ca iubirea aceasta s'o răsplătească cu iubire? Cui? Lui D-zeu și chipului și asemănării lui D-zeu: omului, fratelui său, semenului său. Iată, după părerea noastră, originea binefacerilor la Crăciun. Omul simte că iubirea aceea nemărginită ce strălucește din iesle, e dator s'o recompenseze cumva, făcând bine de nu poate material lui D-zeu, celor ce poate: sărmanilor, săracilor.

3. Dar mister iradiază la Crăciun nu numai pruncușul Isus; mister și lumină înconjoară și pe cea care este aleasa D-lui, fca Părintelui Cereșc, Mireasa Spiritului sfânt, Maioa lui D-zeu — Maria. Ea strălucește la o înălțime așa ne mare, încât minte creată nu poate ajunge să înțeleagă abisul de mi-

stere ce se concentrează în ea. Ea este cu adevărat maică, și încă a lui D-zeu, — hulitorul ei, Nestorie, care în trufia lui voia s'o despoaie de acest titlu glorios fû osândit de Biserică (în 451 la Efes, în al treilea sinod ecumenic) și învins de aceea al cărei fiu l-a numit „Fiu al lui D-zeu” chiar ingerul ce i-a adus bunăvestire; pe care Elisaveta, cumnată s'a, a numit-o „Maica Domnului meu” și pe care Biserică și sufletele credincioase deja de douămii de ani cu întinsă nădejde nu încetează a-o chema cu numele dulce și inspirator de nostalgică speranță: Preasfântă Marie, Maica lui D-zeu...

Maria e mamă, dar și fecioară deodată. „Iată fecioara va lua în pânțece și va naște fiu și va chema numele lui Emanuel” (Isaia I, 13). Fecioria și o înțelegem așa, că ea a fost fecioară înainte de naștere, deoarece ceace s'a conceput și născut din ea „nu din voie trupească nici din poftă bărbătească, ci dela Dumnezeu s'a născut”, (Ioan 11, 13), ci „Spiritul Domnului s'a coborât peste dânsa și o-a umbrît”, căci la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință (Luca 1, 37). A fost fecioară în naștere, adică fecioria ei chiar și prin naștere a rămas neștricită și nevătămată chiar și materialicește, căci ea „fără stricăciune” pe Dumnezeu — Cuvântul l-a născut. Ea a rămas fecioară și după naștere în cât întâiul ei născut a fost și unicul ei născut, așa că sunt hulitori ai Născătoarei de D-zeu cei ce în nepriceperea lor zic, că Maica Domnului ar mai fi avut copii afară de Isus Christos. Ceice în Scriptură sunt numiți „frații Domnului” au fost numai frați mai îndepărtați, rudenii ai lui Isus.

Crezi aceasta? De nu crezi, înzadar crezi tot ce crezi; nu ești creștin, deoarece nu crezi supranaturalul, iar religia creștină e compusă în covârșitoare parte din supranatural; supranaturalul e esența ei.

Un alt mister ce nconjoară ființa Maicii Domnului e că dânsa e imaculata concepere, dânsa a fost zămislită nu ca toți oamenii, intinată și îngreunată cu păcatul strămoșesc, habitual, al lui Adam, cum se zămislesc toți fiii lui Adam, ci dânsa din primul moment al conceperii sale dela părinții săi Ioachim și Ana a fost scutită de pata păcatului strămoșesc. Crezi aceasta? De nu crezi ești eretic, deoarece aceasta a fost pururea și este în Biserică învățătura cea apostolică și dumnezeiască, — azi e chiar definită, declarată ca dogmă (din 1854), înât celce nu crede e eretic și apostat.

O, Dumnezeule, câte sunt sufletele de cari aceste mistere, aceste adevăruri ale credinței creștine, sunt crezute cu simplitatea omului din Evanghelie, carele a zis: „Cred Doamne, ajută necredinței mele”.? Câți sunt cari gândindu-se la ele zic cu apostolii Domnului: „Doamne, adăuge-ne nouă credința?”. Necredința face ravagii, ca un vânt pustiitor trece peste multe suflete, lăsând în ele totul pustiu și arzând din ele floarea frumoasă a credinței.

Crăciunul e aci. El ni se prezintă cu întreg cortejul de mistere ce-l înconjoară și-i dau ființă și înțeles. O redresare în credință, în misterele ce-l compun și-l împresoară, se impune, de ôrei să sârbătorești creștinește, de vrei să fii creștin, de vrei să ai bucuria creștinului la Crăciun.

Ce pustiu și fără de 'nțeles sună, pentru cel ce nu crede, colinzile. Ce lucruri de decor exterior și bizare sunt pentru cel ce n'are credință ingerii și păstorii, magii, steaua și Irod. Lucruri goale, bizare, fără de 'nțeles. Dar pentru cel ce crede sunt lumină și viață, adevăr și poezie, isvor de adevărată pace și bucurie.

Deșteptați credință, Crăciunul e aci!

P. Dr. Tăutu.

Antisemitismul

De câteori văd răbufnirea periodică a urei față de poporul acela, pe care altă dată D-zeu, îl ocrotia cu atâta gingășie, cârmuindu-l cu o prevedință specială, — involuntar îmi vine pe buze întrebarea ce și-o pusese Sf. Pavel în epistola către strămoșii noștri (Rom. XI, 1): „Au doară a lăpădat D-zeu pe poporul său?” și pe acei, cari odinioară erau obiectul predilecției sale l'a dat pradă creștinilor, ca să-i piardă, să-i stirpească, precum propovăduiește doctrina inumană a antisemitismului? „Nici de cum!” ne răspunde cu țârie acelaș Apostol, „ci prin căderea lor mântuire s'a făcut neamurilor” (11). Resistența lor față de Evanghelie a determinat numai Provedința dzeiască, să-și întoarcă sollicitudinea spre păgâni și să le comunice acestora moștenirea refuzată de poporul său.

Israil printre atâtea nenorociri naționale și prigoniri, cu eroizmul martiriului a păstrat în timpurile întunecate dinaintea lui Christos comorile viitoare ale națiunilor. A fost un timp, când toată lumea, iudovi și neamuri deopotrivă, erau dominați de marea speranță a Mesiei. Dar misionarul acestei speranțe a fost poporul lui Israil. Prin robie, prin veșnică hârțuială cu neamurile dimprejurul lui, a trebuit să facă propaganda acestei speranțe, arătând, prin izbăvirea miraculoasă din atâtea nenorociri, mărirea și puterea D-zeului, pe care el singur îl cinstea.

Dar atunci, când în mijlocul acestor speranțe vii, un descendent al lui David prin minuni, de cari nici poporul acela obicinuit cu semne n'a mai văzut, a dovedit, că este trimisul lui Dumnezeu a-

nunțând, că a sosit plinirea vremurilor pentru ca să se realizeze în El și prin El vechile făgăduințe și plin de Spiritul lui Dumnezeu s'a apucat de difuziunea religiei și de întemeierea împărăției universale propovăduite de prooroci: atunci poporul ales, sedus de mirajul prosperității materiale și al restaurării politice, a nesocotit timpul chemării sale și prin necredința lor s'au „frânt ramurile“ aceste firești ale măslinului și în locul lor s'a altoit „măslinul sălbatic“ al neamurilor, pentruca „părtaș rădăcinii și grăsimii măslinului să se facă“ (Ibidem 17). Astfel poporul lui Israel prin partea, care „a fost mântuită (din el) după alegerea darului“ (ibidem 5) ni-a făcut pe noi părtași și moștenitori ai făgăduințelor făcute lui Avraam și lui Moisi, ni-a făcut cetățeni ai împărăției lui Dumnezeu. Căci este un fapt evident și necontestat, că creștinismul își are rădăcinile sale înfipte în iudaism; s'a născut din el, nu e altceva, decât iudaismul debarasat de anume servituți, îmbogățit cu multe elemente noi și devenit din religie națională religie universală, este continuarea autentică a iudaismului vechi. Intemeietorul creștinismului este acel Messia, pe care l'au vestit proorocii și în viața și opera căruia s'au realizat speranțele lui Israel; aceia, prin cari s'a răspândit creștinismul, au fost 12 fii ai lui Israel; drumul misiunilor împărăției messianice trece de la început prin sinagogele coloniilor evrești, pe cari diaspora provocată de evenimentele politice le sâmnase pe toată întinderea Imperiului Roman. Este adevărat, că o parte din poporul acesta a rămas lipsit de moștenirea părinților pentru necredința sa, dar această orbire nu e definitivă, ci „s'a făcut până ce va intra plinirea neamurilor și așa tot Israelul se va mântui“ (Ibidem 25, 26). Nu a lăpădat deci D-zeu poporul lui Israel nici acum, ci așteaptă cu răbdare întoarcerea lui și datorită noastră a creștinilor este nu ca prin ură să-i îndepărtăm de la mântuire și să-i înstrăinăm de creștinism, ci prin pilda noastră, prin blândețea noastră să ne silim a mântui măcar pe unii dintru dânșii și până când D-zeu va trimite făgăduitul: „izbăvitor din Sion și va alunga fărădelegea lui Iacob“ (Ibidem 26). O parte din poporul lui Israel ni-a pregătit nouă marea *Epifanie*: să ne revanșăm făcându-i Domnului prielnic timpul pentru a „altoi în maslinul lor“ pe ceilalți cari sunt din fire ramurile acestuia.

Dacă vom cerceta cauzele aversiunii tradiționale dintre creștini și evrei, nu va fi greu să constatăm, că principala cauză a aversiunii este exclusivismul iudaismului: acel refuz net de a primi orice influință a civilizației creștine, cea izolare jicnitoare față de creștini, întreținute de o nădejde vagă, dar fanatică persistență, că poporului jidovesc îi este rezervată stăpânirea lumii întregi și supunerea tuturor neamurilor în împărăția universală, pe care cei credincioși din ei o așteaptă, iar cei necredincioși, aruncați în brațele raționalismului, o pregătesc pas de pas prin acțiuni sub-

terane alături de colegii lor raționaliști ieșiți din rândurile creștinilor. Dar acest exclusivism orgolios nu este, decât o deviere a ideii naționale și a ideii mesianice a poporului evreesc, deviere absolut neîndreptățită prin Scriptura și proorociile lor, pe cari și noi le cinștim deopotrivă cu ei.

Ideia națională iudaică.

Să examinăm ideia națională alui Israel așa cum reiasă ea din izvoarele sale autentice.

Din Pentateuhul lui Moisi aflăm, că D-zeu, voind să reînnoiască opera sa căzută, își alege familia lui Avraam, ca să o crească în religie cea adevărată, conferindu-i cinștea de a o păștră dealungul veacurilor și de a o trece apoi tuturor neamurilor pământului. Înmulțindu-se pe urmă descendenții lui Avraam și diferențându-se în mai multe sâmânții, D-zeu grupează sub numele său și prin cultul său aceste sâmânții din cari s'a format nașionea israelită, pentruca printr' înșă să se arate pământului întreg. D-zeu conduce toate mișcările acestui popor; urmărește cu pasiune triumful dreptății în mijlocul lui și pentru a o face biruitoare lovește pe poporul său deopotrivă cu celelalte neamuri. Pe muntele Sinai între tunete și fulgere și promulgă legile poporului, ieșit din Egipt cu suveranitatea recâștigată în scopul de a *jertfi în munte Domnului*, și protecțiunea sa o condiționează de împlinirea acestor legi, cari consacără cerinșele conștiinșei.

Israelul este deci o *unitate religioasă înaintea de a fi o unitate națională*: prin numele lui Iahweh se unesc elementele lui, prin el există Israelul și i-se garantează existența și permanența. Dată fiind legătura între Iahoveh și Israel orice slăbire a ei aduce cu sine o relaxare a vieții naționale și Israel observă cu vigoare religieuna, ca să nu-și rischeze viața națională. De unde urmează, că *poporul lui Israel numai petemeiul naționalității sale nu-și poate reclama privilegiile*. D-zeu, pe care el îl adoră este un Dumnezeu transcendent și imperiul lui este universal și se extinde asupra tuturor neamurilor, acțiunea lui nu este marginită numai la acest popor. Intervenșia lui D-zeu în viața tuturor popoarelor apare clar în a Doua Lege (XI, 3, 4; I, 6, 8, 21; II, 3, 7, 9, 19, 51; III, 2): el trage hotarele după placul său, împărtește binecuvântările, ori blâștămurile, după cum neamurile sunt ascultătoare, ori necredincioase. Atenșionea și o concentrasă abunăseamă mai cu dinadins asupra poporului său, dar domeniul și-l exercită asupra tuturor popoarelor, tuturora le dă prin glasul conștiinșei legile sale și urmărește respectarea lor. Și în fața marilor legi ale conștiinșei Israel este într' un rând cu celelalte neamuri: „Au nu ca fiii Etiopilor sunteți voi mie fii, lui Israel zice Dl“ (Amos IX, 7). Privilegiile abuzate în loc de a fi un titlu de milă pentru Israel, atrag asupra lui o pedeapsă și mai aspră.

Religieuna trebuie deci să domine asupra vieții

întregi a acestei națiuni, dar sub religione proorocii nu au înțeles riturile externe, nu de deprinderea acestora au condiționat protecțiunea specială a lui D-zeu, ci de observața legilor morale. Esența iudaizmului adevărat, așa cum reiasă el din izvoarele lui sfinte, este deci monoteismul și fidelitatea către legea morală. Cultul extern, unitatea sanctuarului etc. sunt numai mijloace pentru a păstra puritatea religiei, pentru a nu riscă prin pluralitatea locurilor de adorare fărâmițarea și împărțirea dumnezeirii, lucruri la cari erau foarte înclinați izraeliții. De aceea proorocii sunt unanimi în a spune, că cultul lui Israil nu e o formă definitivă. Ieremia (XXXII, 40) vorbește de o nouă legătură, care nu va fi asemenea celei vechi (XXXI, 31, 32), care se va face cu fiecare. Soarta individului și a familiilor nu e legată deci de soarta națiunii. De aceea Sofonie spune, că în mijlocul lui Israil nu va rămâne, decât un popor mic și zmerit (III, 12), fericit, că a fost curățit de fărâdelegile sale (III, 11). Malahia prevestește încetarea jertfei din sanctuarul cel vechi și înlocuirea ei cu o jertfă curată ce se va aduce dela Răsăritul soarelui până la Apus (I, 11). De altfel, că esența iudaizmului nu o constituie cultul extern și că nu de el e condiționată protecțiunea lui D-zeu, o dovedește foarte limpede robia din Babilon. Ei au practicat religionea cea adevărată și în această robie și încă cu atâta zel, încât prin fidelitatea lor către D-zeu și-au meritat restaurarea Bisericii sub Esdra, cu toate că cultul extern fără țară, fără instituțiunile prescrise de lege nu-l puteau practica. Au practicat deci religionea dezvoltând elementele ce constituiesc *cultul intern*: credința, iubirea, dreptatea și viața morală, fără de cari cultul extern nu este, decât o fățărnicie, care atrage nu mila, ci mânia lui D-zeu.

Și aci este sublimitatea religiei monoteiste a poporului Israil față de religiunile politeiste ale celorlalte popoare. La aceste toată religionea stă în participarea la ceremoniile pompoase și în contribuția la întreținerea templelor, pe când religionea lui Israil cere înainte de toate un cult intern, sincer, țîșnit din inimă. De aceea D-zeul lui Israil în pedepsirea infidelității poporului merge până la distrugerea lui ca popor, ceea ce nici un zău nu o poate face, fiindcă nu se poate lipsi de singura națiune ce-l cinstește. Iahweh însă o face, pentru că în transcedența sa el domină toate neamurile pământului. De aceea în religionea lui Israil practica morală izvorește din viața religioasă, pe când la religionea păgână morala provine dela viața de Stat, cu care zăul este identificat în așa chip că cine disprețuește zeii e socotit ca sfidând însuși Statul.

Ideia messianică.

Imperiul lui Dumnezeu depășind, după cum am văzut, frontierele lui Israil și exercitându-se asupra tu-

turor națiunilor, prorocii au prevestit, că va veni un timp, cu când religionea adevărată alui Dumnezeu se va întemeia o împărăție, care va grupa întreg universul în cultul aceluiaș D-zeu adevărat, în supunere aceluiaș D-zeu, care va fi recunoscut ca suveranul incontestabil al tuturor oamenilor. Va veni un Rege, care va cuceri lumea întreagă lui D-zeu cel adevărat și o va guvernă apoi în numele său. Aceste sunt liniile fundamentale ale speranței messianice.

Toți proorocii sunt unanimi în a spune, că această împărăție va fi împărăția dreptății și a păcii. De aceea Israil, ca să poată participa din binecuvântările acestei împărății va trebui să fie curățit de fărâdelegile sale prin pedepse: cu spini va închide D-zeu drumul de către fărâdelegile lui; nenorocirile i vor readuce în inimă sentimentele cele de altădată (Osie, II, 8, 16, 18), căci numai pe temelul dreptății și al judecării, al milei și al dragostei va putea celebra logodna cu D-zeul cel părăsit de el. Sancțiunea necredinței lui Israil va merge până la distrugerea lui ca popor: după Sofonie în mijlocul lui Israil nu va rămâne, decât un popor mic și zmerit (III, 12), fericit, că a fost curățit de fărâdelegile sale (III, 11) și că se ține departe de ele, trăind în pace (III, 13) iar autoritățile și norodul nu se vor mândri în muntele cel sfânt (III, 13). „Voiu vântură întru toate neamurile casa lui Israil“, spune D-zeu prin gura proorocului (IX, 7).

Din aceste reiasă, că nu *unității naționale* a lui Israil i s'au făcut făgăduințele messianice. Opera messianică interesează deopotrivă și pe neamuri ca pe Israil. Messianismul național al iudeilor de pe timpul Mântuitorului și al celor de azi este deci în contradicție cu universalitatea religiei D-zeului celui adevărat, care este scopul esențial al messianismului, pentru că fiind interesate și celelalte neamuri, n'ar fi putut suferi impunerea egemoniei politice a unei alte națiuni. Poporului jidovesc i s'a dat misiunea, ca să fie martorul lui D-zeu în mijlocul neamurilor și să cheme națiunile la D-zeu, să fie misionarul lui D-zeu în mijlocul neamurilor. Dar acest rol poporul jidovesc îl va împlini nu ca națiune prin oficialitatea sa, ci printr'un slujitor ales, care va fi mijlocitor între D-zeu și popor la încheierea legăturii noi. Cucerirea lui va fi esențialmente pacinică, Messia va fi plin de blândețe și bunătate, prin patima și moartea sa rușinoasă va săvârși marea operă a restaurării (Is. LIII, 10—12) și prin aceasta se vor întoarce neamurile, iar nu prin lupte pentru supremația politică universală a poporului jidovesc.

Aceiași prooroci propovăduiesc constant, că propagarea religiei lui Iahweh în toată lumea se va săvârși prin Israil, dar neîncetat pun în relief un personaj, care are să fie marele apostol al lui Iahweh. N'au profesat însă niciodată, că cultul prescris pentru Israil ar trebui să se practice dincolo de limitele acestui popor. Garanția acestui cult este după Ezechiel

sanctuarul (Ez. XXXVII, 26, 27, 28), dar Malahia prezice timpul, când pretutindenea se va a luce jertfă curată lui D-zeu, iar cea a Templului va fi repudiată, iar Ieremia spune, că atunci, când se vor înmulți pe pământ, adică atunci, când religiunea lui Israil se va răspândi între neamuri: „Nu vor zice mai mult sicriul legii Sfântului lui Israil“ (Ier. III, 16, VII, 12—15). Unde-i aici *unitatea religioasă* a lui Israil, de care să fie legate promisiunile messianice? Nu, pentruca Israil să ia parte ca instrument la opera messianică, a trebuit să se renaască întru înnoirea spiritului și cultul lui să se restaureze.

A fost un timp descris amănunțit, de prooroci, când, sceptrul căzând din mâna lui Iuda și ajungând în mâna Idumeului Irod, în ViŃlaimul Iudei din sămânția lui David dintr'o fecioară, cum anunțase Isaia, s'a născut un Copilaș, pe care Israilului îl vestiră îngerii, iar neamurilor Steaua cea dela Răsărit. Din Israil n'au venit la ieslea lui, decât niște păstori zmeriți, adevărind proorocia păstorului Amos, dar dela neamuri au venit regi, reprezentanți ai națiunilor, aducând aur, zmirnă și tămâie. Aceluia, pe care Israilul l'a disprețuit fiindcă nu venia cu sabie fulgerătoare, ca să surpe popoarele și să le pună la picioarele lui. De două mii de ani acel popor tot așteaptă împlinirea visurilor sale, cari nu sunt făgăduințele lui D-zeu; s'a înșelat amarnic în atâția Messii falși și iluziunile sale le-a plătit atât de sângeros. Azi Israil e vânturat printre neamuri, n'are jertfă, n'are sanctuar; registrele genealogice au dispărut; nu mai are nici pulința de a controla îndeplinirea proorociilor ce o așteaptă. Tristă și lipsită de nădejde este astăzi soarta lui Israil: până când din corturile lui Jafet se înalță spre cer cântece de bucurie, corturile lui Sem răsună de jale în pământul exilului. Toate făgăduințele lui D-zeu au fost ale lui Israil, toată moștenirea lui Avraam era în primul rând a fiilor săi trupești, dar azi înzădar își invoacă acest titlu, fiii spirituali i-au luat-o. Să nu le închidem prin ura noastră, prin maltrătarile noastre, prin prigonirile noastre calea spre ieslea din ViŃlaim, de unde cu dragoste le înfide și lor mânușele sale Isus, ci să ne silim prin blândețele și rugăciunile noastre „să mântuim pe unii dintru dânșii“, căci de este lăpădarea lor împăcare lumii: ce va fi primirea lor...?“ (Rom. XI, 14, 15).

Dr. Grigorie Pop, canonic.

Avizul Administrației. Administrația „**Vestitorului**“ roagă pe On. abonați a-și reînnoi abonamentul pe anul 1931 trimițând **jumătate din costul abonamentului**, afară de Off. parohiale cărora, pentru a le cruța cheltuelile poștale, abonamentul li se va reține dela Episcopie. — **Neabzicerea abonamentului se va interpreta ca o prelungire a lui** — Chitanțele se vor preda personal, ori se vor trimite cu proximal număr după efectuarea abonamentului. *Administrația.*

HÖNIG FRIDERIC

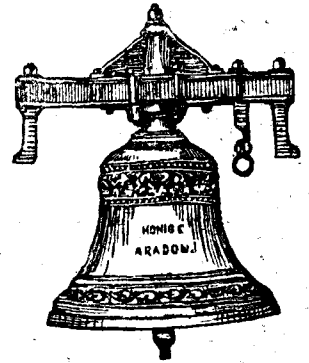
ARAD, SRTADA BARIȚIU 10—21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopote. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840.

In atențiunea tuturor!

Vreți să cunoașteți pe scurt istoria Papatului Roman? sublima luptă în cursul istoriei a celor două puteri, cea bisericească și cea lumească? Originea, dezvoltarea și deslegarea „*chestiunii romane*“?

Citiți frumoasa carte a marelui publicist francez Jean Carrère „**Le Pape**“, tradusă în rom. de „*Soc. sf. Ioan Gură de Aur*“ sub titlul

„TRIUMFUL PAPALITĂȚII“

Cartea conține și textul românesc al Legii garanțiilor, al Tratatului din Lateran și al Concordatului cu Italia. Fotografia Statului papal, Lista completă și autentică a tuturor papilor — dela Sf. Petru până la Pius XI. — Frumos și elegant executată, 304 pagini, coperta la litografie: Prețul 100 Lei.

Nou! Nou! Nou! Cărți de rugăciuni de Ioan Genț,

legătură supralux, se găsesc la Seminarul teologic, Oradea, dela 200 până la 350 Lei ex. Legătură piele fină, neagră, colorată, cauciuc, cu și fără copcii!

DOUĂ CONFERINȚE

(Urmare)

de **Dr. Iacob Radu**, prepozit capitular, protonotar apostolic

Poporul nostru și de astă dată s'a arătat înțelept, cu minte și cu inimă bună. Uniții, cu foarte puține excepțiuni, nu s'au temut de amenințări și nu s'au lăsat a fi ademeniți de promisiuni, cari aproape toate s'au dovedit nerealisabile, iar ortodoxii nu au ascultat de sfaturi viclene și de ațîțări interesate și răutăcioase, și astfel preste satele noastre a trecut și pacostea aceasta ca o furtună fără urmări mai fusteste.

III.

Cari sunt urmările rivalităților și fricțiunilor profesionale pentru viața noastră bisericească, socială, culturală și națională în genere?

Răspuns: În ce ne privește pe noi românii uniți, cu toată durerea ce ni-o a cauzat purtarea dușmănoasă și atacurile nedrepte ale fraților ortodoxi, putem zice că și acum s'a adevărit proverbul, că: *In tot răul este și ceva bine*. Cu toată durerea zic, pentru că mare a fost foarte durerea și mahnirea sufletului nostru, când am văzut, că unii conducători ai fraților ortodoxi, după ce prin unirea națională la care și biserica noastră a contribuit, și încă în ce măsură!, văzându-se constituiți într'o biserică mare și puternică de 13 milioane de credincioși, uitând că biserica unită în trecut pe ei i-a îmbrățișat cu foată dragostea și părtăși i-a făcut luminei culturii Apusului și dreptării naționale, care prin această biserică, după însași mărturisirea multor mari istorici și literați ai lor, s'a revărsat preste întreg neamul românesc, în loc să ne fie recunoscători și să se poarte față de noi ca frați adevărați, ne privesc ca pe niște dușmani și streini și caută să ne răpească cel mai mare tezaur al sufletelor noastre: credința sfântă a Romei vechi, catolice și apostolice!

Dar iată că bunătatea lui Dumnezeu a tras și de astă dată dungă preste cugetele omenilor, căci din răul ce puteau ei să ni-l facă, a eșit un mare bine, un adevărat triumf al bisericii noastre arătat prin deșteptarea credinței cum rar se poate vedea.

Iubiții nostri Arhieriei ca niște adevărați apostoli ai lui Hristos s'au luptat pentru drepturile și libertatea bisericii și tot clerul și poporul ca o falangă bine încheagată a stat în jurul lor. Autoritatea și vaza lor nici când nu a fost mai mare ca acum; credința și alipirea credincioșilor către biserică nici când mai tare. Dovadă despre aceasta a fost adunările și congresele ținute în diferite orașe și mai ales însuflețirea cu care a fost întimpinată înființarea societății A. G. R. U-lui.

Din partea noastră fie dar laudă și mulțumită Domnului în veci, pentru că nu ne-a părăsit, ci ne-a auzit, ajutat și mângăiat în zilele necazului nostru!

Dar revenind la răspunsul direct al întrebării,

trebuie să constatăm cu regret, că lupta aceasta ne-a fost și păgubitoare în multe privințe și a avut rele urmări, mai întâiu pentru viața bisericească și simțul religios-moral în general. Pentru că dacă față de muncă destructivă a sectelor atât de îndrăznește și de valurile murdare ale deprăvăirii și ale imoralității, celea două biserici naționale românești, nu vor munci cu bună înțelegere și în frățească armonie, ci își vor irosi și fărâmiți puterile una împotriva alteia, dușmanii comuni vor înainta mai ușor și boalele vor cuprinde mai repede sufletele și trupurile amândorora. Acest adevăr este atât de evident, încât numai cine intenționat se încăpăținează ca să nu înțeleagă și își închide ochii ca să nu vadă, nu-l vede și nu-l înțelege.

Alte urmări dureroase ale acestei vrajbe sunt: În viața socială și culturală nu se poate produce nimic de folos din partea acelor, cari zilnic sunt provocați la luptă și ură pe tema credinței, căci sufletul și inima omului nu se poate despica în două, nici o parte să rădă, iar cealaltă să plângă, una să iubească și alta să urească. Noi ținem simțul național și iubirea de neam așa de strâns unite cu credința noastră catolică și cu devotamentul către Roma, încât nu este putere în lume care să le poată despărți, iar cine ar încerca cu violență sau viclenie ale despărți și a ni-le răpi, nu ne poate fi prieten și frate adevărat. Incercarea lui ar strica numai cauzei comune a românismului, iar lui nu i-ar fi de nici un folos.

Ca rele urmări ale luptei profesionale între Români, putem aminti de ex. lăncezirea Astei și a multor alte societăți culturale și economice din Ardeal (diferite societăți, bănci etc.)

În viața politică, care este mai puțin sentimentală, încă vedem că pre lângă toată silința și truda conducătorilor și șefilor politici, de a elimina motivul și velleitățile profesionale, nu reușesc pe deplin, și vedem adeseori că conflictele și divergențele profesionale mână apa pe moara partidelor contrare, minoritare sau internaționale, cari fac progrese pe ruina desbinării noastre.

Dacă biserica română unită este un braț, cel întins spre Apusul latin, al neamului românesc, cum a numit-o distinsul bărbat și luptător al ortodoxiei române, domnul Nichifor Crainic, rănirea și slăbirea lui nu poate fi în avantajul celuilalt braț, fie el oricât de tare și de puternic!

IV.

Cari ar fi măsurile practice menite să înlăture acest antagonism și să aducă pacea și liniștea între celea două Biserici naționale, punându-le cu puteri unite în slujba consolidării neamului nostru?

Răspuns: I. Măsurile din întrebare trebuie să fie mai întâiu: iubirea creștinească, dragostea întru

Isus Christos și convețuirea în pace și liniște cum se cade creștinilor și oamenilor de bună învoire. Deși la o parte orice ură și invidie, orice atac și ilicită invaziune în terenul de activitate a altuia. Cum am accentuat și mai sus, avem afăția dușmani comuni și este păcat să ne slăbim puterile hărțuindu-ne împreună. Propagarea credinței și a ideilor religioase, trebuie să se facă pe calea persuasiunii și cu mijloace civilizate, iar nu cu răscolirea patimilor josnice omești, nu cu injurii și defaimări, cari pot avea oarecari rezultate, dar desonorează pe cei cari recurg la ele.

Dacă Archiereii și clerul ort. rom. cred că biserica lor este cea adevărată și că pentru vecinica lor mântuire tot românul trebuie să-i aparțină, și că unitatea națională cere necondiționat ca toți să fie și de aceeași confesiune, îi privește. Aceasta convingere însă nu îi îndreptățește să facă propagandă religioasă violentă și să terorizeze conștiința nimănui. Cuând ei susțin și afirmă că Iesuiții și Impărații Austriei, cari de sigur că încă erau convinși despre adevărul credinței lor, s'ar fi folosit de mijloace viclene și violente întru propagarea unirei cu biserica Romei printre Români, și osădesc și condamnă acelea mijloace, nu trebuie să facă și ei la fel. A vedea paiul în ochiul altuia și a nu vedea bârna din ochiul tău, nu este lucru creștinesc! Vedem cu toții ce roade a adus unirea cu furca pe terenul politic, să nu ducem aceeași metodă și în biserică, căci putem ajunge la un dezastru.

Desigur că nu poate fi creștin bun acela care nu dorește unirea bisericilor și cine o dorește are datoria de conștiință să muncească pentru înfăptuirea ei; însă chiar sfințenia cauzei pofteste, să se muncească numai pe căi cinstite și în spiritul creștinesc și cu dragostea lui Christos. Unirea bisericilor, ca să fie după cuvântul Evangheliei, o turmă și un păstor, se va face când și prin cine Domnul va vrea. Noi datori suntem pentru îndeplinirea ei să ostenim cu zel sfânt și cu inimă curată, iar Domnul și în aceasta sfântă farină va da rodul la timpul său!

2. În art. 22 al Constituției se spune că: »Biserica creștină ortodoxă și cea greco-catolică sunt biserici românești«, e drept că se adaugă imediat că: »biserica ortodoxă română fiind religia mării majorității a românilor, este biserica dominantă în statul român; iar cea greco-catolică are întâietatea față de celelalte culte«. Totuși fiindcă a fi dominant nu înseamnă a avea dreptul de supremație și de oprinare, acestea două biserici românești, trebuie să se bucure de aceleași favoruri și de același tratament din partea statului român, căci dacă: »Nu se face nici o deosebire între un cult și altul. Toate sunt puse pe picior de egalitate și tuturor li-se dă același sprijin și aceleași protecțiuni, pentrucă toate urmăresc același

scop civilizator și pentrucă toate corespund nevoilor sufletești ale unei părți mai mari sau mai mici din populațiunea țării«, (Domnul Al. Lapedatu fost Ministru al Cultelor în expunerea de motive a legii cultelor), cu atât mai vârtos nu trebuie să se facă deosebire între celea două biserici românești,

Nu cerem privilegii sau tratament de favoare, ci numai echitate și egalitate în drepturi.

Frații ortodoxi se tânguiesc, că românii uniți ar primi din partea statului prea multe ajutoare în proporție cu numărul lor. Este adevărat că numărul credincioșilor uniți în toată România este numai a zecea parte cât a celor ortodoxi, dar dacă luăm în considerare numai Ardealul, căci numai aci poate fi vorba de comparație, aici uniții sunt mai numeroși. Dar chiar fiind vorba de țara întreagă, credem că aportul adus de biserica unită neamului întreg și unității naționale prin opera sa culturală și națională timp de două veacuri, precum și serviciul ce îl face astăzi țării pe același teren, sunt atât de prețioase, încât nu pot fi îndeajuns răsplătite prin oricâte favori și beneficii -s'ar da. Noi nu ne sumețim nici nu ne lăudăroșim cu aceasta, ci numai constatăm un adevăr, care nu poate fi contestat de nici un român cu judecată limpede și imparțială.

Avem dară tot dreptul să fim tratați la egal cu frații ortodoxi și să nu fim din partea lor invidiați pentru cât primim și ce avem.

3. Autoritățile superioare ale bisericei unite au de sigur multe doleanțe și plângeri, a căror sanare și rezolvare favorabilă se impune chiar și în interesul păcii și al liniștei între celea două biserici românești. Noi amintim câteva cari ne sunt mai cunoscute și ni se par mai însemnate:

a) în general rezolvarea dreaptă și echitabilă din partea guvernului, a justiției și a administrației, a litigiilor și proceselor în curs între celea două confesiuni și a altor cauze bisericesti, școlare și agrare, ale căror dosare de ani de zile stau îngropate pela diverse departamente și sunt amânate ad Calendas Graecas;

b) încetarea nedreptății ce ni-se face la serbările naționale (Te-Deumuri) și părăstasele oficiale, că nu numai că funcționarilor uniți li se vatămă și siluiește conștiința, fiind siliți să i-a parte la acelea în bisericile ortodoxe, chiar și dacă este în localitate biserică unită, dar și Episcopii uniți sunt socotiți mai prejos nu numai decât cei ortodoxi, chiar și când aceștia le sunt acelora inferiori în grad și după vechime, ci chiar și decât protopopii și preoții ortodoxi, cum este cazul în Lugoj și Gherla, unde acelea servicii divine oficiale nu se fac în catedralele unite ci în bisericile parohiale, sau în capelele ortodoxe;

c) la numirile și înaintările în oficiile publice

de stat, județene sau comunale, să nu se caute la confesiune, ci la capacitatea și vrednicia candidatului. S'ar putea face excepție la învățători cari putând fi și cantori, este în interesul și al lor și al locuitorilor, ca să fie de aceaș confesiune.

* * *

Acesta este răspunsul nostru la chestionarul revistei: »Generația Unirii» și ne-am simți foarte fericiți dacă am fi putut contribui cu ceva la scopul ce și-l'a propus distinsul inițiator al acestei discuții, care este: reintronarea păcii și liniștei între cele două biserici naționale pentru binele și consolidarea neamului nostru.

Încât privește biserica noastră română unită, putem asigura pe orișicine, că ea pe lângă munca intensivă pentru mântuirea vecinică a credincioșilor ei, prin viața curat creștinească și alipirea nestrămutată către mama Roma ai cărei fii sunt după sânge și după credință va munci în acelaș timp și pentru cultivarea iubirei de neam și a celui mai nobil patriotism. Lozinca noastră este: pace și bună înțelegere între frați, nobilă emulație pentru propovăduirea Evangheliei lui Christos și a moralei creștine, a iubirei de neam și a devotamentului către țară.

Așa să ne ajute Dumnezeu.

Oradea, la 6 Aprilie 1930.

NOTĂ: Aceste conferințe au apărut și în broșură separată, Costă 40 Lei, la „Soc. Sf. Ioan Gură de Aur“ Oradea.

In sfânta seară de Crăciun...

E seară! ... Casele creștine

Cu mesele-așternute — spun:

„Fiți veseli toți! Prunc sfânt vă vine

De oaspe 'n seara de Crăciun!“

In toată lumea: la orașe,

Pe sate, și 'n orice cătun,

Nu-i nici o inimă vrăjmașă

In sfânta seară de Crăciun!

In suflete e bucurie!

Azi supărările apun:

Le surpă Cel ce vrea să fie

Cu noi în seara de Crăciun!

El pace și bună 'nvoire

Ne dăruște, — că e bun:

Vrea să reverse fericire

In sfânta seară de Crăciun! ...

... Aud colinzi! ... Cu reverie!

Răzlețe amintiri mi-adun:

Par'că revine-a mea pruncie

Cu sfânta seară de Crăciun!!! ...

Giorocuta.

AUREL PAPIU, preot.

CRONICI

— Dorim tuturor abonaților și cititorilor noștri sărbători fericite ale Nașterii Domnului.

Nunțiul papal din București Ex. Sa Anghel Maria Dolci la Oradea. Vineri în 5 Dec. la orele 22.40 a sosit la Oradea cu rapidul Ardeal venind dinspre București Exc. Sa Anghel Maria Dolci nunțiul apostolic din București. Exc. Sa era însoțit de arhiepiscopul Dr. V. Tr. Frențiu și de episcopul catolic de rital latin Dr. G. Majláth din Alba-Iulia La gară Exc. Sale Nunțiului i s'a făcut o strălucită primire cu lampioane. A fost salutat de o imensă mulțime de cetățeni și de reprezentanții autorităților de Stat: județul, primăria, de față fiind și reprezentanții armatei și ai înaltei magistraturi.

Exc. Sa, Sâmbălă, 6 Dec. ziua, sf. Nicolae hramul catedralei și al diecezei noastre române unite de Oradea, a asistat solemn de pe tron la Liturghia pontificată de Exc. Sa Episcopul diecezan Dr. V. Tr. Frențiu. Răspunsurile le-au dat corul mixt cu orchestră al maeistrului compozitor Francisc Hubic. La liturghia românească au asistat și episcopul catolic al Timișoarei, nou-alesul episcop de Satu-Mare—Oradea Il. Sa Ștefan Fiedler, administratorul apostolic Szabó dela Satu-Mare, Il. Sa vicarul Mayer dela Oradea și alți demnitari latini. Inalții chiriarhi latini împreună cu Exc. Sa Nunțiul Apostolic au fost viu și plăcut impresionați de splendoarea și regularitatea ritului român oriental, precum și de mulțimea credincioșilor cari s'au apropiat de Sfintele Taine. (Au cuminecat Exc. Sa Episcopul și doi preoți din 3 potire). După sf. Liturghie a avut loc o masă comună dată de Exc. Sa arhiepiscopul Dr. V. Frențiu înalților oaspeți de rit latin.

Duminecă d. m. în 7 c. Exc. Sa Nunțiul Apostolic, Exc. Sa Dr. V. Tr. Frențiu, nou consacratul episcop Stefan Fiedler, Il. Sa abatele Dr. Iosif Pop și alții au participat la un ceai ocazional dat de D-l General Comandant al Diviziei XVII Eliade înaltei societăți din Oradea. Luni d. m. Exc. Sa Nunțiul a vizitat biserica și Seminarul român unit din Parcul Ștefan cel Mare 8, primit fiind cu fanfara școalei normale, Exc. Sa a rămas impresionat de numărul mare (400) de școlari ce-l adăpostește acest Seminar, precum și de ordinea și curățenia din el. Dela Seminar Exc. Sa Nunțiul însoțit de episcopii Dr. Frențiu, Fiedler și abatele Dr. Iosif Pop au făcut o vizită episcopului ort. român R. Ciorogariu. Marți dim. la orele 8.29 Exc. Sa Nunțiul însoțit de clerul latin și român unit a părăsit Oradea plecând la București.

— ATENȚIUNE! La Societatea „Sf. Ion Gură de Aur“ Oradea, se află de vânzare cântecul cel mai potrivit împotriva pocăișilor: „Creștin sunt“ de Păr. Ion Gârleanu, pe note. Exemplarul 2 Lei, 100 ex. 120 Lei și porto.

Sfințirea noului episcop romano-catolic latin al diecezei Satu-Mare—Oradea. Duminecă în 7 Dec. a avut loc în catedrala rom. cat. din Oradea sfințirea Mons. *Ștefan Fiedler* întru episcop al diecezei latine de Satu-Mare—Oradea. Sfințirea a săvârșit-o Exc. Sa Nunțiul Apostolic din București *Anghel M. Dolci*, venit anume întru acest scop la Oradea, asistat de episcopii rom.-cat. Dr. G. Majláth dela Alba-Iulia și Augustin Pacha al Timișoarei. La liturghie și la actul consacării a asistat un imens public, de față fiind și toate autoritățile civile și militare: 4 generali (Eliade, Serb, Aricescu, Cica), prefectul județului, preș. consil. județean, primarii orașului, chestorul poliției și tot ce are Oradea mai select. Exc. Sa Episcopul gr. cat. Dr. V. Tr. Frențiu i s'a rezervat loc special: tronul arhieresc cu baldachin pe latura Evangheliei. A impresionat plăcut prezența episcopului ortodox român Roman R. Ciorogariu și a vicarului său arhieresc Andrei Crișanul. Noul hirototonit urcându-se pe amvon a vorbit mai întâiu latinește mulțumind Papii și Exc. Sale Nunțiului; apoi a vorbit românește declarând solemn în catedrala sa că jurământul prestat Majestății Sale Regelui Carol II îl va ținea în întregime până la moarte; apoi a continuat ungurește către păstorii săi cerându-le prin sfaturi și pilde iustructive să iubească pe toți oamenii, și să fie supuși credincioși patriei în care din voia Provedinței trăiesc. După consacrare a avut loc în palatul episcopiei recepția tuturor autorităților și corporațiilor și un banchet de vre-o 180 persoane. Intre primele gesturi ale noului episcop presa a semnalat cu osebită satisfacție donațiunea de câte 50—50 mii Lei făcută pentru săracii și șomerii orașului și ai județului. Noul consacrat va fi după speranța tuturor un păstor înțelept și drept. *Întru mulți ani Stăpâne!*

AGRU la Ip. Duminecă în 14 I. c. Agrul din comuna Ip (jud. Sălaj) și-a ținut adunarea generală anuală, la care, la invitarea organizației de acolo au participat și 2 delegați ai Comitetului diecezan Dr. Victor German și Păr. Dr. Tăutu. Se știe că în această comună de altfel filie la Porți, a luat ființă Agrul la 25 Martie 1930. De-atunci datorită harnicului preot *Ilie Vetșan*, președintelui loc. dir. inv. *Tomșa*, precum și tineretului intelectual local (Pordea, Gozari etc.) s'au ținut regulat șezători cu conferințe, prelegeri recitări și cântări. Organizația numără pân' acum 35 membrii ordinari și 45 ajutători (bărbați, femei, feciori și fete). După liturghia celebrată în vechea biserică românească de pé deal de SS. Lor Păr. Vetșan și Păr. Dr. Tăutu care a ținut și predica zilei îndemnând pe credincioși să urmeze chemărilor lui Isus la credință, smerenie și cuminecare deasă. — D-na Văd. Gozari proprietatea moarei din Ip a dat un fastuos și bogat prânz pentru care i s'au exprimat călduroase mulțumite.

D. m. la orele 3 s'a ținut adunarea generală în școala cea mare, la care, după deschiderea din partea Păr. Vetșan și celirea raportului de către dl secretar al Agrului Ip. stud. Pordea Pavel, au luat cuvântul Dr. V. German medic în Oradea, apoi Păr. Dr. Tăutu cari în cuvinte luminate au explicat noțiunea și menirea A. G. R. U.-lui dând noi îndrumări, directive, sfaturi, impulsione și însuflețire viguroasei organizații locale. Se speră că Agrul din Ip cu concursul harnicilor săi conducători și al bunilor săi membrii va înainta frumos, servind pildă și altor parohii cum să se organizeze și cum să lucreze. — AGRU a început a se organiza serios și la sale.

Misiuni și adunare districtuală în Sâmbăta. În zilele de 21—24 Nov. s'au ținut misiuni sacre în în comuna *Sâmbăta* (jud. Bihor) prin On. Dr. *Dominic Nicolăeș* misionar diecezan, ajutat de Mon. *Paul Tămăian* paroh local și Cl. Dr. *Coriolan Tămăian*, prefect de studii la sf. Teologie. Misiunile de trei zile au avut rezultat frumos, mărturisindu-se și cumineându-se 287 credincioși. Misiunile s'au terminat prin conferința de toamnă a preoșimei districtuale (Beiuș și Holod), în cadrele căreia On. *Virgil Munteanu* a ținut o prelegere practică despre păcat cu elevii cl. IV—V, iar On. *Ioan Gârlean* o conferință pastorală despre „Mijloacele intensificării vieții religioase în credincioși”. Tot cu acest prilej a discutat preoșimea adunată și problema înființării Agrului în district; s'a ajuns la concluzia că înființarea Agrului deocamdată trebuie amânată pe altă vreme, mulțumindu-se cu înființarea Congregațiilor Mariane.

Intre piedecile ce stau în calea înființării Agrului preoșimea districtuală înșiră: a) nepriceperea popoului, b) nevoia de-ai primi pe concubinari, c) rivalitatea inutilă ce s'ar produce în parohie existând două asociații (cogregație și Agru). — Sperăm însă că după cele ce s'au scris și se vor mai scrie în foaia noastră, preoșimea se va convinge despre puțința și trebuința înființării și funcționării ambelor asociații în parohie. *Red.*

Sfințire de biserică în Beiuș. Duminecă în 14 cor. Exc. Sa Episcopul a consacrat o frumoasă biserică a Ordinului Asumpționistilor din Beiuș. Biserica e vechea biserică de lemn din *Delani* (1715) transportată și reedificată cu mult gust la Beiuș. Ea va fi nu numai o nouă podoabă artistică a Beiușului, ci un nou focar de viață spirituală, sufletească.

O rugare. Reprezentanța parohială din Beltiug jud. Satu-Mare cu smerenie roagă pe Ven. Preoși din Eparhia Orăzii, ca din prilejul Sărbătorilor Nașterii D. N. Isus Hristos să nu se uite nici de starea desperată în care se află aceasta parohie nou înființată în lupta pentru organizarea ei și să sprijinească apelul trimis Ven. Oficii parohiale, iar tuttora cari ne-au ascultat le exprimăm cele mai creștinești mulțumiri *Repr. parohială, Beltiug.*

